

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI

Próbna Matura z OPERONEM

Wiedza o społeczeństwie

Poziom rozszerzony

Listopad 2014

W niniejszym schemacie oceniania zadań otwartych są prezentowane przykładowe poprawne odpowiedzi. W tego typu zadaniach należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest zgodny z podanym schematem, oraz inne poprawne odpowiedzi w nim nieprzewidziane.

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
1.	B. klasowej i warstwowej. Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
2.	A. Np. Określenie etnoлект zostało użyte w tekście, ponieważ istnieje spór, czy mowa śląska może być uznana za język (lub dialekt) [ponieważ śląski w Polsce nie ma prawnego statusu języka [regionalnego]]. B. [język] kaszubski. Schemat punktowania: A. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi B. 1 pkt – podanie poprawnego wyjaśnienia 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
3.	Cele UNESCO: 2, 5 Schemat punktowania: 1 pkt – podanie dwóch poprawnych numerów 0 pkt – podanie jednego numeru, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
4.	W Azji Południowej i Zachodniej, ponieważ zmalała tam najbardziej zarówno liczba dziewczynek, jak i chłopców nieuczęszczających do szkół podstawowych – odpowiednio z 22,2 do 4,8 i z 11,6 do 5,1 milionów. Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
5.	A – tolerancja B – akceptacja Schemat punktowania: 1 pkt – podanie nazw dwóch postaw 0 pkt – podanie nazwy jednej postawy, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
6.	<p>A. Społeczeństwo obywatelskie</p> <p>B.</p> <p>!Na podstawie analizy obu źródeł można stwierdzić, że problem ten !postępująca erozja życia wspólnotowego, spadek wartości kapitału społecznego! nie dotyczy społeczeństwa polskiego.</p> <p>Np.</p> <p>– W latach 2008–2012 wzrósł odsetek ankietowanych, którzy w swoim najbliższym otoczeniu dostrzegali wolontariuszy. Np. odsetek ankietowanych, którzy dostrzegali wolontariuszy wśród swoich znajomych lub przyjaciół wzrósł z 40 do 47 procent</p> <p>!a wśród członków swojej wspólnoty parafialnej z 26 do 35 procent!.</p> <p>– Badania CBOS wskazują, że w latach 2008–2012 wzrosła średnia liczba społeczników znajdujących się w środowisku respondentów !z wyjątkiem środowiska szkolnego i akademickiego!. Np. wśród sąsiadów respondentów ich liczba wzrosła z 3,7 do 4,1 !a wśród ich kolegów z pracy z 3,3 do 4,6!.</p> <p>– Z tabeli wynika, że od 2008 do 2012 roku z 53 do 64 procent wzrósł ogółem odsetek osób !Polaków!, które miały kontakt ze społecznikami !wolontariuszami!.</p> <p>Schemat punktowania:</p> <p>A.</p> <p>1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi</p> <p>0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p> <p>B.</p> <p>2 pkt – sformułowanie poprawnego wniosku i uzasadnienie go dwoma argumentami (jednym odnoszącym się do zmiany wzrostu odsetka odpowiedzi ankietowanych, drugim – do wzrostu średniej liczby wolontariuszy)</p> <p>1 pkt – sformułowanie poprawnego wniosku i uzasadnienie go jednym argumentem (albo dwoma argumentami odnoszącymi się tylko do zmiany wzrostu odsetka odpowiedzi ankietowanych albo tylko do wzrostu liczby wolontariuszy)</p> <p>0 pkt – brak wniosku albo brak argumentów; niepoprawna odpowiedź albo brak odpowiedzi</p>	0–3
7.	<p>Informacje: 2, 3, 6, 8, 10</p> <p>Komentarze: 1, 4, 5, 7, 9</p> <p>Schemat punktowania:</p> <p>1 pkt – poprawne podanie trzech numerów, którymi oznaczone są informacje i trzech numerów, którymi oznaczone są komentarze</p> <p>0 pkt – podanie mniejszej liczby poprawnych numerów lub brak odpowiedzi</p>	0–1
8.	<p>Zmiana relacji – wzmocnienie pozycji rządu wobec Prezydenta RP !osłabienie pozycji Prezydenta RP wobec rządu!.</p> <p>Argumenty:</p> <p>– !Do wejścia w życie Konstytucji z 1997 r.! Prezydent RP mógł zwoływać i przewodniczyć posiedzeniom Rady Ministrów, później już tylko Rady Gabinetowej !która nie ma kompetencji Rady Ministrów!.</p> <p>– !Do wejścia w życie Konstytucji z 1997 r.! Prezydent RP miał prawo do opiniowania wniosków premiera o powołanie ministrów spraw zagranicznych, obrony narodowej i spraw wewnętrznych, teraz już takich kompetencji nie posiada.</p> <p>– !Do wejścia w życie Konstytucji z 1997 r.! Prezydent RP mógł – ale nie musiał – wyrazić zgody na zmianę ministra, teraz taką zgodę musi wyrazić.</p> <p>Schemat punktowania:</p> <p>3 pkt – podanie zmiany oraz dwóch argumentów</p> <p>2 pkt – podanie zmiany oraz jednego argumentu</p> <p>1 pkt – podanie zmiany</p> <p>0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–3
9.	<p>A – faszyzm !nazizm!</p> <p>B – konserwatyzm</p> <p>C – liberalizm</p> <p>Schemat punktowania:</p> <p>2 pkt – podanie nazw trzech ideologii</p> <p>1 pkt – podanie nazw dwóch ideologii</p> <p>0 pkt – podanie nazwy jednej ideologii, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–2

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
10.	Autorytaryzm i reżim autorytarny Schemat punktowania: 1 pkt – podanie nazwy reżimu politycznego 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
11.	A. fałsz B. prawda C. prawda Schemat punktowania: 1 pkt – poprawne wskazanie trzech odpowiedzi 0 pkt – poprawne wskazanie jednej lub dwóch odpowiedzi lub brak odpowiedzi	0–1
12.	A. fałsz B. fałsz C. prawda Schemat punktowania: 1 pkt – poprawne wskazanie trzech odpowiedzi 0 pkt – poprawne wskazanie jednej lub dwóch odpowiedzi lub brak odpowiedzi	0–1
13.	A. formalnego B. karnej Schemat punktowania: 2 pkt – podanie dwóch poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie jednej poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
14.	C) polityczna. Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
15.	A. Rady Ministrów B. zespolonej Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
16.	Wyjaśnienie: Lewicowi respondenci są mniej skłonni do zajmowania się rozliczaniem okresu PRL niż prawicowi ankietowani. IPrawicowi respondenci są bardziej skłonni do zajmowania się rozliczaniem okresu PRL niż lewicowi ankietowani. Przyczyna: Np. Prawicowi respondenci są przeważnie bardziej wrogo nastawieni do okresu PRL niż ci o poglądach lewicowych, a zatem zależy im na rozliczeniu tego okresu. Dla lewicowych respondentów okres PRL jest bliższy ideologicznie. Schemat punktowania: 2 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi i przyczyny 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi bez przyczyny 0 pkt – podanie jedynie przyczyny, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
17.	Np. Przedstawiona w tabeli zmiana struktury wydatków gminy może spowodować negatywne skutki długofalowe, ponieważ zmniejszanie wydatków na inwestycje (przy jednoczesnym wzroście wydatków przeznaczonych na płace, koszty utrzymania) może zatrzymać rozwój gminy, a zatem przyczynić się do pogorszenia poziomu życia mieszkańców. IPředstawiona w tabeli zmiana struktury wydatków gminy może spowodować pozytywne skutki długofalowe, takie jak: lepsza możliwość utrzymywania infrastruktury powstałej we wcześniejszych latach, wzrost zadowolenia osób (i ich rodzin) zatrudnianych przez gminę [administracja, oświata, służba zdrowia, służby porządkowe], poprawa warunków życia mieszkańców gminy [dzięki zaprzestaniu inwestycji na przykład w infrastrukturę komunikacyjną – drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, wiadukty], spadek zadłużenia gminy [zmniejszenie deficytu budżetowego w gminie]. Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi z uzasadnieniem 0 pkt – podanie jedynie uzasadnienia, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
18.	A. łprawol karne B. łprawol administracyjne C. łprawol cywilne Schemat punktowania: 2 pkt – podanie nazw trzech rodzajów prawa 1 pkt – podanie nazw dwóch rodzajów prawa 0 pkt – podanie nazwy jednego rodzaju prawa, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
19.	1) pozew 2) powód 3) pozwany Schemat punktowania: 2 pkt – podanie nazw trzech pojęć 1 pkt – podanie nazw dwóch pojęć 0 pkt – podanie nazwy jednego pojęcia, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
20.	A. Niezawistość (sędziowska). B. Np. – nieusuwalność z urzędu – nieprzenoszalność – immunitet (sędziowski) – apolityczność – zakaz określonej działalności publicznej (zakaz przynależności do partii politycznej, związku zawodowego) – zakaz dodatkowego zatrudnienia Schemat punktowania: A. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi B. 1 pkt – podanie dwóch gwarancji 0 pkt – podanie jednej gwarancji, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
21.	Np. We współczesnej Rzeczypospolitej organem kontroli konstytucyjnej jest pozaparlamentarny Trybunał Konstytucyjny, natomiast w podanym opisie mamy informację o odrzucaniu pozaparlamentarnych systemów kontroli konstytucyjnej na rzecz kontroli sprawowanej przez parlament. Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
22.	A. 186 B. 189 C. 183 Schemat punktowania: 2 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie dwóch poprawnych odpowiedzi 0 pkt – podanie jednej poprawnej odpowiedzi, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
23.	B. osobistego. Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
24.	A. Amnesty International B. Helsińska Fundacja Praw Człowieka C. Polska Akcja Humanitarna Schemat punktowania: 2 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie dwóch poprawnych odpowiedzi 0 pkt – podanie jednej poprawnej odpowiedzi, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
25.	<p>A. 2014 B. 2006 C. 2008 D. 2005</p> <p>Schemat punktowania: 2 pkt – podanie czterech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi 0 pkt – podanie dwóch lub jednej poprawnej odpowiedzi, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–2
26.	<p>1) Naddniestrze 2) Kaszmir (i Dżammu) 3) Kuryle [Wyspy Kurylskie] 4) Wzgórza Golan</p> <p>Schemat punktowania: 2 pkt – podanie czterech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi 0 pkt – podanie dwóch lub jednej poprawnej odpowiedzi, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–2
27.	<p>Ban Ki-Moon, Organizacja Narodów Zjednoczonych</p> <p>Schemat punktowania: 2 pkt – podanie poprawnego imienia i nazwiska oraz nazwy organizacji 1 pkt – podanie poprawnego imienia i nazwiska lub nazwy organizacji 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–2
28.	<p>Wprowadzenie euro.</p> <p>Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–1
29.	<p>A. Maastricht B. Lizbona</p> <p>Schemat punktowania: A. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi B. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–2
30.	<p>Np. W latach 2004–2013 jakość życia Polaków w pewnych dziedzinach polepszyła się (o czym świadczy wzrost gospodarstw z dostępem do internetu, wzrost długości autostrad, spadek bezrobocia, wzrost PKB, wzrost wynagrodzenia brutto, wzrost eksportu oraz importu, wzrost pogłowia bydła oraz wydłużenie średniej wieku Polaków), a w pewnych dziedzinach pogorszyła się (świadczy o tym wzrost cen w Polsce w tym okresie).</p> <p>Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–1
31.	<p>Produkt Krajowy Brutto – suma wartości dóbr i usług finalnych wyprodukowanych w ciągu roku na terenie danego kraju.</p> <p>Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–1

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
32.	Temat 1. Narody i ich dążenie do posiadania własnych państw. Rozważ problem tworzenia nowych państw we współczesnym świecie, uwzględniając różne teorie dotyczące genezy państwa.		0–12
	<p>Poziom III Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni wszystkie istotne aspekty zagadnienia, tj.:</p> <p>a) odwołał się do różnych teorii dotyczących genezy państwa (Arystotelesa, teistycznej, umowy społecznej, podboju, marksistowskiej),</p> <p>b) rozważył problem możliwości utworzenia nowych państw, podając argumenty i kontrargumenty oraz oceniając je, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – naturalne dążenia narodu do utworzenia własnego państwa mogą przekonać opinię międzynarodową do konieczności jego powstania, z drugiej strony naród, który chce posiadać własne państwo stanowi mniejszość wśród terenów stanowiących część państwa już istniejącego, co na pewno spotka się z naturalnym oporem władz i ludności państwa istniejącego, – odwołanie się do aspektów religijnych potwierdzających prawo do danego terytorium (zamiarów bożych) przynosiło, co prawda, rezultaty nawet w XX wieku (państwo żydowskie), nie może być jednak jedynym argumentem dotyczącym powstania nowego państwa, świat jest coraz bardziej zlaicyzowany i takie argumenty mają coraz mniejszą wagę, – jednym z argumentów może być demokratyczna zasada umowy społecznej, czyli prawo narodu do wyboru i zawarcia swoistej umowy z tymi, którzy są najbardziej odpowiedni do rządzenia, z drugiej strony naród, który jest w mniejszości na danym terytorium, musi podporządkować się decyzjom większości i zaakceptować władze i państwo już istniejące, powinien bardziej skupić się na zagwarantowaniu sobie praw narodowościowych, – chęć do posiadania własnego państwa może być tak silna, że będzie prowadzić do walk i przemocy, ci, którzy walczą o swoje państwo uważają się za usprawiedliwionych (szczególnie, jeśli obca władza została narzucona im siłą, np. Czecheny), nie jest to jednak dobra metoda, prowadzi bowiem jedynie do coraz większych konfliktów i niechęci pomiędzy przedstawicielami różnych narodów zamieszkujących ten sam obszar, – jeśli naród jest silny, np. ekonomicznie, chce posiadać suwerenne państwo i zapewne ma większe możliwości na jego utworzenie, być może jednak bardziej opłacalne będzie dla tego narodu zamieszkiwanie państwa większego, silniejszego niż budowanie państwa o niewielkim obszarze, kierując się jedynie sentymentem i chęcią samodzielności, 	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieścił w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.</p>	0–12

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	<p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, np.: problem państwa żydowskiego, reakcja społeczności międzynarodowej na powstanie Kosowa, kwestia Czeczenii, Tybetu, problem Kurdów,</p> <p>3) wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z danym zagadnieniem, np. państwo i jego cechy, suwerenność wewnętrzna i zewnętrzna, terytorium państwa, uznanie państwa na arenie międzynarodowej, rząd, symbole państwowe,</p> <p>4) wykazał się umiejętnością wyrażania opinii i formułowania ocen oraz wiązania ich z treściami w narracji,</p> <p>5) wykorzystał materiał źródłowy, dołączony do tematu.</p>		
	<p>Poziom II Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni większość istotnych aspektów lub pominął tylko jeden istotny aspekt zagadnienia,</p> <p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez uwzględniania w wystarczającym stopniu kontekstu interpretacyjnego,</p> <p>3) wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.</p>	0–8
	<p>Poziom I Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) zasygnalizował jedynie większość istotnych aspektów lub pominął więcej niż jeden istotny aspekt zagadnienia,</p> <p>2) wykorzystał w niewystarczającym stopniu znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez ukazywania związków z kontekstem interpretacyjnym,</p> <p>3) wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.</p>	0–4
	Treść pracy wskazuje, że zdający nie zrozumiał tematu.	<p>Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. Wywód jest niekomunikatywny.</p>	0

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	Temat 2. Formy demokracji bezpośredniej i pośredniej. Porównaj ich znaczenie we współczesnej Polsce, odwołując się do przykładów ich funkcjonowania na poziomie centralnym i lokalnym.		
	Poziom III Wartość merytoryczna Zdający: 1) przedstawił w pełni wszystkie istotne aspekty zagadnienia, tj.: a) wyjaśnił różnice pomiędzy demokracją bezpośrednią i pośrednią, b) porównał i ocenił znaczenie form demokracji bezpośredniej i pośredniej w Polsce, uwzględniając ich znaczenie na szczeblu ogólnokrajowym i lokalnym, np.: – formy demokracji pośredniej: wybory (parlamentarne, prezydenckie, samorządowe), petycje, listy otwarte, zgromadzenia (manifestacje, pikety, wiece), udział w organizacjach społecznych i politycznych (np. organizacje pozarządowe), – formy demokracji bezpośredniej: referendum (ogólnokrajowe i lokalne), inicjatywa ludowa (referendalna, ustawodawcza, uchwalodawcza), <i>recall</i> (możliwość odwołania władz lokalnych pochodzących z wyboru), 2) wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, np.: przykłady działań obywatelskich zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym, porównanie Polski z innymi państwami (np. Szwajcaria), 3) wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z danym zagadnieniem, np. demokracja partycypacyjna i przedstawicielska, wybory, petycje, listy otwarte, zgromadzenia, organizacje społeczne i polityczne, referendum, plebiscyt, inicjatywa obywatelska (konstytucyjna, referendalna, ustawodawcza), weto ludowe, <i>recall</i> , zgromadzenie ludowe, 4) wykazał się umiejętnością wyrażania opinii i formułowania ocen oraz wiązania ich z treściami w narracji.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieścił w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem) JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.	0–12
	Poziom II Wartość merytoryczna Zdający: 1) przedstawił w pełni większość istotnych aspektów lub pominął tylko jeden istotny aspekt zagadnienia, 2) wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez uwzględniania w wystarczającym stopniu kontekstu interpretacyjnego, 3) wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z danym zagadnieniem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.	0–8

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	Poziom I Wartość merytoryczna Zdający: 1) zasygnalizował jedynie większość istotnych aspektów lub pominął więcej niż jeden istotny aspekt zagadnienia, 2) wykorzystał w niewystarczającym stopniu znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez ukazywania związków z kontekstem interpretacyjnym, 3) wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z danym zagadnieniem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.	0–4
	Treść pracy wskazuje, że zdający nie zrozumiał tematu.	Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. Wywód jest niekomunikatywny.	0
	Temat 3. Polska polityka wschodnia. Scharakteryzuj relacje Rzeczypospolitej z jej wschodnimi sąsiadami, biorąc pod uwagę polską rację stanu.		
	Poziom III Wartość merytoryczna Zdający: 1) przedstawił w pełni wszystkie istotne aspekty zagadnienia, tj.: a) zdefiniował polską rację stanu, b) scharakteryzował stosunki Polski z Rosją, Ukrainą, Białorusią i Litwą, uwzględniając polską rację stanu, np.: – Rosja – podpisanie Traktatu o przyjaznej i dobrosąsiedzkiej współpracy (1992 r.), nierozwiązane problemy, m.in. natury historycznej (np. zbrodnie katyńskie), obroty handlowe (Rosja najważniejszym partnerem Polski spoza UE) i problemy z nimi związane (embargo na polskie produkty), katastrofa smoleńska i trudności we współpracy przy śledztwie przyczyn katastrofy, kwestia ukraińska, – Ukraina – uznanie niepodległości w 1991 r., podpisanie Traktatu o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy (1992 r.), Partnerstwo Wschodnie, poparcie Polski dla pomarańczowej rewolucji i wstąpienia Ukrainy do UE, reakcja Polski na Euromajdan (ukraińską wiosnę, rewolucję godności) i przyłączenie Krymu do Rosji oraz wojna o zachowanie integralności terytorialnej, – Białoruś – uznanie niepodległości w 1991 r., podpisanie Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy (1992 r.), Partnerstwo Wschodnie, Europejski Dialog na rzecz Modernizacji dla Białorusi, napięcie stosunki (łamanie praw człowieka, szykanowanie opozycji oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego), problemy mniejszości polskiej na Białorusi,	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieścił w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.	0–12

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
	<p>– Litwa – podpisanie Traktatu o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy (1994 r.), współpraca w ramach komisji: do spraw Współpracy Gospodarczej, do spraw Oświaty Kultury i Wspólnego Dziedzictwa Kulturowego, do spraw Problemów Mniejszości Narodowych oraz do spraw Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, wzrost obrotów handlowych, współpraca w dziedzinie kultury i edukacji, problemy, m.in. natury historycznej (stosunek do AK) czy problem dotyczący polskiej mniejszości na Litwie.</p> <p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, np.: rola Polski jako pośrednika w stosunkach UE z państwami wschodnimi, działania Polski jako członka NATO,</p> <p>3) wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z danym zagadnieniem, np. racja stanu, Partnerstwo Wschodnie, embargo, pomarańczowa rewolucja, Euro-majdan,</p> <p>4) wykazał się umiejętnością wyrażania opinii i formułowania ocen oraz wiązania ich z treściami w narracji.</p>	
<p>Poziom II Wartość merytoryczna Zdający: 1) przedstawił w pełni większość istotnych aspektów lub pominął tylko jeden istotny aspekt zagadnienia, 2) wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez uwzględniania w wystarczającym stopniu kontekstu interpretacyjnego, 3) wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.</p>	0–8
<p>Poziom I Wartość merytoryczna Zdający: 1) zasygnalizował jedynie większość istotnych aspektów lub pominął więcej niż jeden istotny aspekt zagadnienia, 2) wykorzystał w niewystarczającym stopniu znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez ukazywania związków z kontekstem interpretacyjnym, 3) wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.</p>	0–4
Treść pracy wskazuje, że zdający nie zrozumiał tematu.	Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. Wywód jest niekomunikatywny.	0